

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๓๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ผู้สอน

ครูแรมเดือน บุญชู

เรื่อง

หลักสังเกต
คำภาษาบาลี
ในภาษาไทย

ภาษาไทย

มัธยมศึกษาปีที่ ๓

หลักสังเกต
คำภาษาบาลี
ในภาษาไทย

การ์ตูน เสวย พัดลม

อัศจรรย์ ก้าวเตี้ยว

หลักสังเกตคำบาลีในภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายข้อสังเกตและลักษณะคำภาษาบาลีในภาษาไทย
๒. จำแนกคำภาษาบาลีในภาษาไทยได้

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

ภาษาบาลี เข้ามาทางศาสนาพุทธ ส่วนภาษา
สันสกฤต เข้ามาทางศาสนาพราหมณ์และวรรณคดี
เรื่องมหาภารตะและรามายณะ

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๑. พยัญชนะ

ภาษาบาลีและสันสกฤต แบ่งพยัญชนะออกเป็น
วรรคตามฐานที่เกิดเสียง ดังนี้

๑. พยัญชนะ

วรรค/ฐานที่เกิด	แถวที่ ๑	แถวที่ ๒	แถวที่ ๓	แถวที่ ๔	แถวที่ ๕
วรรค กะ (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรค จะ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรค ฎะ (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฏ	ฑ	ฒ	ณ
วรรค ตะ (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรค ปะ (ริมฝีปาก)	ป	ฝ	พ	ภ	ม

พยัญชนะเศษวรรค ย ร ล ว ส (ศ ษ) ห ฟ อ

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๒. สระ

สระในภาษาบาลีมี ๘ ตัว คือ

อะ อา อิ อี อุ อู เอ โอ

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๓. หลักตัวสะกดตัวตาม

๓.๑ พยัญชนะวรรคแถวที่ ๑ เป็นตัวสะกด พยัญชนะ
แถวที่ ๑ หรือ ๒ ในวรรคเดียวกันเป็นตัวตาม

เช่น

ลัจจะ ทุกข์

อิจฉา กิตติ

วิทถาร บุปผา

วรรค	แถวที่ ๑	แถวที่ ๒
วรรค กะ	ก	ข
วรรค จะ	จ	ฉ
วรรค ฎะ	ฎ	ฐ
วรรค ตะ	ต	ถ
วรรค ปะ	ป	ผ

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๓. หลักตัวสะกดตัวตาม

๓.๒ พยัญชนะวรรคแถวที่ ๓ เป็นตัวสะกด พยัญชนะ
แถวที่ ๓ หรือ ๔ ในวรรคเดียวกันเป็นตัวตาม

เช่น

อัคคี นีพพาน

มัชฌิมา พยัคฆ์

วุฒิ (วุฑฺฒิ)

วรรค	แถวที่ ๓	แถวที่ ๔
วรรค กะ	ค	ฌ
วรรค จะ	ช	จ
วรรค ฎะ	๓	ฒ
วรรค ตะ	ท	ธ
วรรค ปะ	พ	ภ

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๓. หลักตัวสะกดตัวตาม

๓.๓ พยัญชนะแถวที่ ๕ เป็นตัวสะกด พยัญชนะ
วรรคทุกตัวในวรรคเดียวกันเป็นตัวตาม
(ยกเว้น ง เป็นตัวสะกด ง เป็นตัวตามไม่ได้)

เช่น

อังก์ สงฆ์ สันติ

บัญญัติ สัมผัส

วรรค	แถวที่ ๕
วรรค กะ	ง
วรรค จะ	ญ
วรรค ฉะ	ณ
วรรค ตะ	น
วรรค ปะ	ม

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๓. หลักตัวสะกดตัวตาม

๓.๔ พยัญชนะเศษวรรคเป็นตัวสะกด

พญัณฺชนะเศษวรรค ย ร ล ว ส (ศ ๒) ห พ อ

- ย ล ส เป็นตัวสะกด ใช้ตัวเองเป็นตัวตาม

เช่น

อัยยิกา อัสสุ มัลลิกา

พยัญชนะเศษวรรค ย ร ล ว ส (ศ ษ) ห ฟ อ

- ว ฟ เป็นตัวสะกด พยัญชนะตัวตามเป็น “ห”

เช่น

ชีวหา อาสาฬห

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๔. ภาษาบาลีนิยมใช้ “พ”

เช่น

จุฬา

กีฬา

ครูพ

เวฬุริยะ

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๕. ภาษาบาลีนิยมใช้ “ข”

เช่น

เขต เขม ขัย ขัตติย จักขุ ปักข์ ขมา

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๖. ภาษาบาลีนิยมใช้ “ริ” กลางพยางค์

เช่น

ภริยา จริยา วิริยะ สุริยะ กิริยา

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๗. ภาษาบาลีนิยมอ่านเรียงพยางค์

เช่น

อมตะ ปกติ สรณะ อุตุ สามี

หลักการสังเกตคำไทยที่มาจากภาษาบาลี

๘. ภาษาบาลีไม่นิยมคำควบกล้ำ

เช่น

ปชา ปฐม ปณาม ปทุม ปณต

นักเรียน ทำกิจกรรม

อนท กษัตริย์

ราชสว

សង្ខំ

บุปผา
๑

๒ ๗
อ ค ค

ทุกข์

ค
ง

บุคคล

๑